

Edb-baserede bibliografier: Internationale tjenester udbudt af nationalbibliografiske tjenester

Temaer åbne for forslag er: Bedre bibliografiske poster, servicepakker til styrkelse af den internationale anvendelse af nationale bibliografiske poster, samt flersprogede fortegnelser og tjenester vedrørende vedtagne navneformer.

Edb-baserede bibliografier: Retrospektiv konvertering af kataloger over vigtige samlinger på internationalt plan - værktøjer og metoder

Temaer åbne for forslag er: Brug af optiske læsere (OCR/ICR); brug af eksterne kildedata; indtastning; sammenfletning af filer og identifikation af dubletter ved retrospektiv konvertering; retningslinier og parametre (sammenligning og koordinering af værktøjer og metoder).

International sammenkobling af systemer og dertil hørende internationale standarder

Temaer åbne for forslag er: Søgefunktioner; accessionsfunktion ved hjælp af Edifact; hurtig dokumentoverførsel og -levering; X.500 fortegnelser (directories).

Tilvejebringelse af nye bibliotekstjenester ved brug af informations- og kommunikationsteknologi - aspekter af tjenesteudbuddet

Temaer åbne for forslag er: øget tilvejebringelse af og adgang til kataloger og bibliografiske informationer; adgang til og/eller levering af dokumenter, nye informationsprodukter til biblioteker.

Stimulering af et europæisk marked for telematikprodukter og -tjenester specielt for biblioteker - gennemførlighed og krav

Temaer åbne for forslag er: Værktøjer til brugergrænseflader; nye bibliografiske produkter og tjenester; behov for ledelsesinformation og værktøjer hertil; muligheder og metoder for flersproget adgang til biblioteksressourcer.

Anvendt forskning og udvikling bør påvise den tekniske og økonomiske gennemførlighed af brugen af fælles værktøjer, metoder og ressourcer i et operationelt miljø.

Anden indkaldelse af forslag i forbindelse med særprogrammet for forskning og teknologisk udvikling inden for telematiksystemer på områder af almen interesse (1990-1994)

Område 6: Sprogforskning og sprogteknologisk udvikling

(92/C 259/08)

Efter vedtagelsen af Rådets afgørelse om det tredje rammeprogram for forskning og teknologisk udvikling⁽¹⁾ og Rådets beslutning om særprogrammet for forskning og teknologisk udvikling inden for telematiksystemer på områder af almen interesse⁽²⁾ indkalder Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber hermed forslag til projekter vedrørende forskning og teknologisk udvikling.

I henhold til Rådets beslutning om særprogrammet, artikel 5, stk. 3, er der udarbejdet et arbejdsprogram,

hvor der detaljeret gøres rede for formålet med projekterne, hvilke typer af projekter der skal iværksættes samt de finansieringsordninger, der skal danne grundlaget for gennemførelsen af projekterne.

Konsortier bestående af organisationer, der er berettigede til at deltage i programmet⁽³⁾, opfordres til at indsende forslag vedrørende område 6 (sprogforskning og sprogteknologisk udvikling) om emner, der er omfattet af nedenstående arbejdsprogram. Forslagene

⁽¹⁾ Afgørelse 90/221/Euratom/EØF: EFT nr. L 117 af 8. 5. 1990.

⁽²⁾ Beslutning 91/353/EØF: EFT nr. L 192 af 16. 7. 1991.

⁽³⁾ Se bilag III til Rådets beslutning om særprogrammet.

skal være Kommissionen i hænde senest den 11. 1. 1993 (17.00).

Som hovedregel vil emnerne blive behandlet gennem forsknings- og teknologiudviklingsprojekter med omkostningsdeling i overensstemmelse med de iværksættelsesregler, der er fastlagt i bilag III i Rådets beslutning.

Nærmere oplysninger om fremgangsmåden ved indsendelse af forslag og om den kontrakt, der skal indgås med de udvalgte forslagsstillere, samt baggrundsmateriale om forskningsemnerne kan fås ved henvendelse til Kommissionen. Beskrivelser af det arbejde, der er sat i gang under lignende programmer, kan også rekvireres.

Al korrespondance vedrørende område 6 skal sendes til:

— Ref. Telematic Systems R & D EC, DG XIII-E, JMO Building, Office B4-006, L-2920 Luxembourg, tlf. (352) 43 01-46 68, telefax (352) 43 01-46 55.

Det omhandlede arbejdsområde skal anføres på al korrespondance.

Arbejdsprogram for forskning og teknologisk udvikling inden for telematiksystemer på områder af almen interesse

Der gives støtte til forskning og teknologisk udvikling på de syv områder, som er fastlagt i Rådets beslutning om dette særprogram.

Denne del af arbejdsprogrammet omhandler forsknings- og teknologiudviklingsprojekter på et af de syv områder, nemlig:

Område 6: Sprogforskning og sprogteknologisk udvikling.

Der vil særskilt blive indkaldt forslag for hvert af de øvrige områder:

Område 1: Støtte til oprettelse af fælleseuropæiske net mellem de forskellige administrationer;

Område 2: Transporttjenester (DRIVE);

Område 3: Sundhedspleje (AIM);

Område 4: Adaptiv undervisning og fjernundervisning (DELTA);

Område 5: Biblioteker;

Område 7: Telematiksystemer i landdistrikterne.

En mere detaljeret beskrivelse af de mål og emner, som er omfattet af denne indkaldelse af forslag, findes i det tekniske baggrundsmateriale for område 6, kan fås ved henvendelse til Kommissionen. Potentielle deltagere opfordres til at bruge dette materiale ved udarbejdelsen af forslag.

Område 6: Sprogforskning og sprogteknologisk udvikling

Formålet med de forsknings- og teknologiudviklingsprojekter, der gennemføres på området »Sprogforskning og sprogteknologisk udvikling« er at få udviklet en grundlæggende sprogteknologi til behandling af naturligt sprog (Natural Language Processing, NLP), som kan indarbejdes i et stort antal edb-applikationer, hvor naturligt sprog (natural language, NL) er et væsentligt element, med henblik på at overvinde de begrænsninger og den ineffektivitet, anvendelsen af forskellige sprog i Fællesskabet er forbundet med.

Der vil blive ydet støtte til arbejdet på tre delområder, der supplerer hinanden. Disse er anført i bilag I til Rådets beslutning (forskning, udvikling af ressourcer, pilotapplikationer).

I. Forskning til forbedring af sprogteknologiens videnskabelige grundlag

Dette delområde omfatter følgende emner: a) datamatisk semantik; b) evaluerings- og kvalitetsvurderingsmetoder og -procedurer til NL-systemer, -produkter og -tjenester.

Forslag vedrørende forskningsopgaver, der falder ind under punkt a) skal have følgende sigte: at vurdere, omarbejde og færdiggøre de resultater, der er opnået i løbet af det sidste tiår gennem forskellige fremgangsmåder i en form, som er egnet til en praktisk beskrivelse af en række fænomener på en effektivt anvendelig måde.

Forslag vedrørende punkt b) skal have følgende sigte: at udgøre det metodologiske grundlag for en proces, som skal føre til udvikling af almindeligt anerkendte evalueringsmetoder, procedurer, data og værktøjer, som sætter forskere, udviklere, sponsorer og potentielle brugere i stand til at vurdere kvaliteten af NL-systemer, -komponenter og -teknikker og måle deres ydeevne.

II. Udvikling af fælles metoder, værktøjer og sproglige ressourcer

Dette delområde omfatter følgende emner: a) flersprogede maskinlæsbare tekstkorpora på fællesskabssprogene samt tilknyttede metoder, retningslinjer og værktøjer for erhvervelse, standardisering, kodering og anvendelse af

tekster; b) gennemførligheds- og projektafgrænsningsundersøgelse med henblik på udvikling af kataloger over og lagre af sproglige ressourcer.

I forslag, der falder ind under punkt a), skal der specielt lægges vægt på definition og demonstration af metoder, ressourcer og automatiske værktøjer, der skal bane vejen for vedtagelse af fælles funktionelle specifikationer og retningslinjer for kodning og udveksling af koderede tekstsamlinger.

Forslag, der falder ind under punkt b), skal omfatte en gennemførligheds- og projektafgrænsningsundersøgelse med henblik på udvikling og løbende opdatering af styrede kataloger over eksisterende sproglige ressourcer, værktøjer, produkter og tjenester, og oprettelse af et koordineret netværk af europæiske lagre af prækompetitive ressourcer, som står til rådighed for forsknings- og undervisningsformål.

III. Pilot- og demonstrationsprojekter

Formålet med dette delområde er at samle en række forskellige discipliner på en bred udviklingsplatform. De enkelte projekter skal udføres på grundlag af brugerbehov via erhvervslivet og iværksættende brugergrupper.

Pilot- og demonstrationsprojekterne skal gøre det muligt at vurdere fremskridtene i forskningsarbejdet, at evaluere anvendeligheden af teknikker, ressourcer og nye standarder inden for behandling af naturligt sprog og at påvise, at de kan indarbejdes i avancerede applikationer i et kontrolleret miljø.

Der foretrækkes projekter baseret på moderne, let tilgængelige NLP-metoder og -teknikker, som er specielt udformet til at opfylde de krav, som stilles af sprogfolk, såsom oversættere, forfattere af tekniske beskrivelser,

dokumentdesignere, fuldtæst- og hypertextdatabase-designere, leverandører af undervisningsprogrammel osv.

Der indkaldes navnlig forslag vedrørende følgende emner:

- a) maskinoversættelse og automatiske hjælpemidler til humanoversættelse, herunder applikationer til særlige subsprog, områder og teksttyper;
- b) avancerede kontorautomationsværktøjer til dokumentplanlægning, -generering, -klassificering, -lagring, -søgning og -manipulering, der skal lægges særlig vægt på flersprogede miljøer og applikationer, der falder ind under følgende kategorier:
  - b 1) elektroniske publicerings- og forfattersystemer;
  - b 2) edb-metoder og -værktøjer til opbygning af hypertextdatabaser;
  - b 3) databaser med struktureret tekst og hjælpemidler til intelligent tekstkategorisering, -indeksering, -lagring og -søgning;
  - b 4) metoder og værktøjer, som skal lette genbrug af eksisterende terminologisamlinger og udvikling af maskinlæsbare leksikalske og terminologiske ressourcer.
- c) datamatstøttet træning, undervisning og indlæring, herunder edb-værktøjer og didaktisk materiale til sproginlæring, grænseflader, ressourcer og værktøjer til specifikke typer af interaktive applikationer (f.eks. læreprogrammer og hjælpesystemer, selvstudiesystemer osv.), hvor naturligt sprog spiller en væsentlig rolle.

Ovennævnte liste over applikationsområder, inden for hvilke der kan indsendes forslag, er ikke udtømmende. Forslagsstillere opfordres til at foreslå og begrunde yderligere forsknings- og udviklingsemner og -temaer, som er relevante inden for område 6, og som er beskrevet i det tekniske baggrundsmateriale.